

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS AMŽIAUS PAGRINDU UAB „AKSTĖ-SERVISAS“ DARBO SKELBIME TYRIMO

2023 m. rugsėjo 11 d. Nr. (23)SN-152)SP-75

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau vadinama ir Tarnyba) 2023 m. rugpjūčio 8 d. gautas pareiškėjo (duomenys neskelbtini) (toliau – Pareiškėjas) 2023 m. rugpjūčio 8 d. skundas dėl galimos diskriminacijos amžiaus pagrindu UAB „AKSTĖ-servisas“ darbo skelbime dėl autoserviso tiekėjo-vairuotojo pareigų autoservise AutoAKSTĖ (toliau – Autoservisas) (toliau – Darbo skelbimas). Darbo skelbime, kurį Pareiškėjas pastebėjo š. m. gegužės 10 dieną internetiniame darbo skelbimų portale *CV bankas*, prie punkto „reikalavimai darbuotojui“ buvo pažymėta: „Amžius – nuo 22 iki 50 metų“.

2023 m. rugpjūčio 17 d., vadovaujantis Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 25 straipsnio nuostatomis, kreiptasi į Pareiškėją, prašant patikslinti skundą ir informuoti: ar Pareiškėjas kandidatavo (ketino kandidatuoti) į pareigas, kurios nurodytos skunde nurodytame Darbo skelbime; ar į skelbime nurodytas pareigas Pareiškėjas buvo nepriimtas dėl neatitikimo keliamiems reikalavimams (jei taip, prašyta juos nurodyti); ar į skelbime nurodytas pareigas darbuotojo (-os) vis dar ieškoma.

Vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, lygių galimybių kontrolierė 2023 m. rugpjūčio 21 d. raštu Nr. (23)SN-152)S-408 kreipėsi į Autoserviso vadovą (-ę) ir paprašė motyvuotai atsakyti: kur buvo publikuojamas Darbo skelbimas, kokioje (kokiose) interneto svetainėje (svetainėse) jis buvo paskelbtas; kas ir kieno nurodymu parengė ir išplatino Darbo skelbimą; dėl kokios priežasties ir kokių teisinių pagrindų Darbo skelbime yra nurodytas reikalavimas dėl kandidatų amžiaus; ar į Darbo skelbimu siūlomas pareigas yra priimami tik nurodyto amžiaus asmenys (jei taip, kokių teisinių pagrindų); prašyta nurodyti į pareigas kandidatavusių asmenų amžių;

ar į minėtas pareigas yra priimtas (-a) darbuotojas (-a) (jei taip, prašyta nurodyti asmens amžių); kokio amžiaus darbuotojai dirba tokiose pačiose / panašiose pareigose.

Taip pat prašyta pateikti ir kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

2023 m. rugpjūčio 22 d. el. laišku Tarnyboje gautas Autoserviso vadovo atsakymas (toliau – atsakymas), kuriuo aiškinama, kad klausimas dėl amžiaus reikalavimo minėtame darbo skelbime šių metų gegužės mėnesį jau buvo aptartas su Tarnybos darbuotoja. „Iškart po pokalbio mano skelbimo ruošinyje portale CV Bankas pataisiau tekstą, kaip buvau raginamas padaryti“, – atsakyme paaiškino Autoserviso vadovas. Jis taip pat pažymėjo, kad „visus savo skelbimus skelbiame portale CV Bankas. Visuose ruošiniuose patikslinau: paminėtos draudžiamos informacijos juose nėra. Skelbimus dedu aš pats. Senas skelbimo ruošinys (kaip ir eilė kitų) gulėjo portale CV Bankas. Aš tik atnaujinau datą ir sumokėjau mokestį, visiškai nesigilindamas į tekstą“. Atsakyme rašoma, kad į minėtas pareigas yra priimtas 40-ies metų asmuo. „Priimdami į darbą nesivadovaujame lyties, arba amžiaus kriterijum. Kaip minėjau – tai buvo sena skelbimo redakcija. Įmonėje dirba 44 darbuotojai nuo 20 iki 67 metų“, – atsakyme pabrėžė Autoserviso vadovas.

Pareiškėjas į prašymą patikslinti skundą ir pateikti atsakymus į minėtus klausimus atsakymo nepateikė.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar Autoservisas, internetiniame darbo skelbimų portale CV *bankas* patalpindamas Darbo skelbimą, kuriame buvo nurodyta informacija, kad ieškoma Autoserviso tiekėjo-vairuotojo, o prie punkto „reikalavimai darbuotojui“ pažymėta: „Amžius – nuo 22 iki 50 metų“, nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 11 straipsnio nuostatų, pagal kurias skelbimuose priimti į darbą,

valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 4 ir 7 punktuose nustatytus atvejus.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, kurios III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypač dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs. Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu.

Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtinę teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas).

Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suvokiama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimtys skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos.

Taigi, Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 9 dalyse.

Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad Autoservisas internetiniame darbo skelbimų portale CV *bankas* patalpino Darbo skelbimą, kuriame buvo nurodyta informacija, kad ieškoma Autoserviso tiekėjo-vairuotojo, o prie punkto „reikalavimai darbuotojui“ pažymėta: „Amžius – nuo 22 iki 50 metų“.

Tyrimo metu Autoserviso vadovas informavo, kad į Autoserviso tiekėjo-vairuotojo pareigas yra priimtas 40-ies metų darbuotojas, tačiau patvirtino, kad dėl minėto Darbo skelbimo dar gegužės mėnesį jis kalbėjo su Tarnybos atstove ir iškart po pokalbio Darbo skelbimą pakeitė, kartu pakeitė ir kitus skelbiamus darbo skelbimus. Autoserviso vadovas patikino, kad priimant į darbą nesivadovaujama lyties ar amžiaus kriterijais, ir nurodė, kad Autoservise dirba įvairaus amžiaus darbuotojai – 44 asmenys nuo 20 iki 67 metų amžiaus.

Pareiškėjas nepateikė informacijos, ar jis pretendavo į minėtas pareigas, dėl to nebuvo vertinama, ar konkrečiai jis buvo diskriminuojamas amžiaus pagrindu, Autoservisui organizuojant darbuotojų atranką.

Gegužės mėnesį skelbtas Autoserviso Darbo skelbimas interneto darbo skelbimų portale *CV bankas* buvo pakoreguotas iškart po pokalbio su Tarnybos atstove, t. y. lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai nutraukti.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 3 dalies 4 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Nutraukti tyrimą dėl galimo Lygių galimybių įstatymo 11 straipsnio pažeidimo, kadangi lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai buvo nutraukti.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir UAB „AKSTĖ-servisas“.

Sprendimas per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Birutė Sabatauskaitė